

Zienswijzennota ontwerp omgevingsvergunning Laan te Rhijnhof 4 - Brug

Inleiding

Deze nota van beantwoording heeft betrekking op de ontwerpfase van de omgevingsvergunning ten behoeve van het bouwplan dat voorziet in het realiseren van een nieuwe brug op begraafplaats Rhijnhof. Tevens wordt de centrale vijver verruimd en met de naastgelegen watergang verbonden. Ten behoeve van de werkzaamheden zullen 44 bomen gekapt dienen te worden en van 1 boom is er het voornemen om deze te verplanten.

Deze aanvraag wordt behandeld middels een uitgebreide procedure en kan slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3 Wabo.

Het ontwerpbesluit met bijbehorende stukken heeft vanaf vrijdag 15 september 2017 tot en met donderdag 26 oktober 2017 ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is één zienswijze ingediend. De ingediende zienswijze is ontvankelijk.

Beantwoording van de zienswijze:

In onderstaand overzicht is de reactie weergegeven en van een reactie van het college voorzien.

Als hieronder gerefereerd wordt aan 'quicksan', dan gaat het hier om het rapport van Arcadis "Quicksan natuurwetgeving Rhijnhof" in opdracht van Gemeente Leiden, referentie 079313303 0.4, d.d. 16 maart 2017.

Nr	Samenvatting ingekomen zienswijze	Reactie op zienswijze	Gevolgen voor het te nemen besluit
1	De ruimtelijke onderbouwing en de daaraan gerelateerde stukken voldoen op een aantal cruciale punten niet. Voor dit moment richt de zienswijze zich de op ecologische gevolgen, quickscan, water, weging van de gevraagde kap, taxatierapport, compensatie en procedure. Deze worden hierna toegelicht	De gemeente is van oordeel dat de ruimtelijke onderbouwing voldoet aan de eisen die daaraan gesteld worden. Voor de specifieke onderdelen verwijzen wij naar onze reactie hierop volgend.	Nee
2	Par. 4.3.2 Onderzoeksresultaten van de Onderbouwing is niet volledig en daarmee niet zorgvuldig. Van de in par. 4.3.1 genoemde beleidskaders op Europees, nationaal, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau wordt alleen de Wet natuurbescherming uitgelicht. Of en hoe de voorgenomen ingrepen stroken met de andere beleidskaders zoals de Ecologische Hoofdstructuur, het regionale Landschapsbeleidsplan of het Ecologisch beleidsplan Leiden komt geheel niet aan de orde.	In paragraaf 4.3.1. zijn de volgende beleidskaders genoemd: - Europees beleid: Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn - Nationaal beleid: Wet natuurbescherming - Provinciaal en regionaal beleid: Landschapsbeleidsplan Leidse regio en Warmond 2002 - Gemeentelijk beleid: Bomenverordening 2015 en Ecologisch beleidsplan Leiden (1998) Hiervan wordt in de toetsing van deze paragraaf inderdaad uitsluitend expliciet op de Wet natuurbescherming ingegaan. De reden daarvoor is dat de Vogel- en Habitatrichtlijn in Nederland zijn omgezet in de Wet natuurbescherming. De toetsing aan de aspecten van de Vogel- en Habitatrichtlijn vindt dan ook plaats in het kader van de Wet natuurbescherming. Daarbij kan worden	Nee

		opgemerkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (=Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) op circa 3,5 kilometer ligt. Gelet op de lokale aard van de werkzaamheden, de daarmee gepaard gaande effecten en de ligging van het projectgebied midden in de Randstad, zijn negatieve effecten op Natura2000 gebieden dan ook uitgesloten. Dit is ook uitdrukkelijk aangegeven in de Quickscan natuurwetgeving Rhijnhof, zoals die bij de ruimtelijke onderbouwing is gevoegd en daar ook onderdeel van uitmaakt. Ten aanzien van het provinciaal en regionaal beleid wordt ten eerste opgemerkt dat de voorgenomen activiteit niet plaatsvindt in of in de nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur geheten). Hier behoeft dus ook niet aan te worden getoetst; dit is ook met zoveel woorden aangegeven in de Quickscan natuurwetgeving Rhijnhof, behorende bij de ruimtelijke onderbouwing. Ten tweede kan worden opgemerkt dat het gebied waar de voorgenomen activiteit plaatsvindt ook geen onderdeel uitmaakt van het plan- en onderzoeksgebied van het Landschapsbeleidsplan Leidse regio en Warmond 2002, zodat hier ook niet aan getoetst hoeft te worden. Met betrekking tot het gemeentelijk beleid wordt opgemerkt dat in de ruimtelijke onderbouwing voor de toetsing aan de bomenverordening wordt verwezen naar hetgeen in de ontwerp omgevingsvergunning onder het kopje 'ten aanzien van het vellen van een houtopstand' uiteen is gezet. Onder betreffend kopje is de verantwoording uiteen gezet en aangegeven hoe het plan binnen het beleid past. Voor het Ecologisch Beleidsplan Leiden geldt dat het plan in lijn is met dit beleidsdocument. De natuur is nadrukkelijk meegewogen in de planvorming en kap van bomen vindt uitsluitend plaats voor zover dat niet anders mogelijk is, waarbij bovendien sprake is van afdoende compensatie.	
3	In de nu voorliggende Onderbouwing had ook een afweging moeten staan tussen enerzijds de functie van het Rhijnhof-gebied voor de ecologische verbinding met het BSP én verder naar Endegeest en Bosman en anderzijds mogelijke veranderingen in die functie als gevolg van	De Kerngroep/ werkgroep Biodiversiteit op het Bio Science Park heeft, volgens de aangenomen motie en het Plan van Aanpak, als doel om in mei-juni een advies op te leveren over maatregelen die de biodiversiteit op het Bio Science Park versterken. In het advies zal ook een	Nee

	de voorgenomen bouw en kap. Het had voor de hand gelegen dat het College deze vraag tijdig ook aan de door haarzelf ingestelde Kerngroep had voorgelegd.	voorstel worden opgenomen hoe aan het voorsteluitvoering kan worden gegeven. De Kerngroep is echter geen extra toetsingsorgaan. Overigens maakt het aspect biodiversiteit onderdeel uit van het voor de begraafplaats Rhijnhof opgestelde Masterplan. Zodoende worden ecologische kwaliteit op duurzame basis behouden	
4	Bij de aanvraag is een quick scan gevoegd, gedateerd 16 maart 2017. Een eerdere scan is van 2015. Beide scans zijn inderdaad zeer 'quick' geweest. Het hele onderzoek van alle flora en fauna behelsde niet meer dan deskresearch en zeggen en schrijven één (1) bezoek op 21 augustus 2015 en opnieuw één (1) bezoek op 15 maart 2017. In beide gevallen betrof het een 'habitatgeschiktheidsonderzoek' en heeft geen methodische soorteninventarisatie plaatsgevonden. Een soortgelijke aanpak bij de onderbouwing van de afwijking van het bestemmingsplan voor de bouwvergunning Zoeterwoudsesingel 33-34 heeft v.w.b. het vleermuis'onderzoek' geleid tot de verplichting tot aanvullend onderzoek.	Hierboven staat een aantal zaken genoemd, waar puntsgewijs op wordt ingegaan: • Het aantal onderzoeken: naast de twee aangegeven veldbezoeken is er ook een visonderzoek uitgevoerd. Dit betekent dat er meer dan twee bezoeken zijn geweest. • Methodische soorteninventarisatie: Een habitatgeschiktheidsonderzoek is bedoeld om te bepalen welke soorten mogelijk in een gebied voorkomen en mogelijk hinder ondervinden van werkzaamheden of herinrichting. Wanneer effecten op soorten of soortgroepen zijn uit te sluiten, dan is het niet noodzakelijk om methodische soorteninventarisatie uit te voeren. In de zienswijze wordt er aan voorbij gegaan dat een dergelijke inventarisatie voor vissen wél heeft plaatsgevonden omdat dat op basis van de eerste quickscan in 2015 noodzakelijk werd geacht. • Het project Zoeterwoudsesingel 33-34 wordt aangehaald als een voorbeeld waarom aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Er wordt echter niet aangegeven waarom dit project vergelijkbaar is. Uit de Ruimtelijke Onderbouwing Zoeterwoudsesingel 33-34 blijkt dat dat project gaat om de "de verbouw van het bestaande gebouw aan de Zoeterwoudsesingel 33-34 en de herinrichting van het bijbehorende terrein aan de achterzijde". De verbouw van een gebouw en herinrichting van terrein, gaat gepaard met de sloop van bijgebouwen en is niet vergelijkbaar met de aanleg van een brug in een park bij een begraafplaats. De effecten die bij beide projecten horen zijn derhalve niet vergelijkbaar en de beoogde onderzoeksinspanning is dan ook niet hetzelfde. De zienswijze gaat voorbij aan het feit dat het plangebied een park betreft dat grenst aan een begraafplaats. De functie van het gebied (in tegenstelling tot Zoeterwoudsesingel 33-34) verandert niet als gevolg van het project. Dit maakt dat het	Nee

		gebied geschikt blijft als leefgebied voor verschillende beschermde soorten.	
5	Onze zienswijze is dat zeker voor beschermde soorten als de vleermuizen recht gedaan moet worden aan de bedoeling van de Wnb en dat daartoe gevolg wordt gegeven aan de algemeen aanvaarde richtlijnen van het Vleermuisprotocol (www.ndff.nl). Wij kunnen niet anders dan concluderen dat de 2 afgelegde bezoeken hier niet aan voldoen. Een valide onderzoek op de aanwezigheid van vleermuizen behelst tenminste twee bezoeken met, afhankelijk van de soorten waarnaar wordt gekeken, enige tijd tussen de bezoeken. Voor alle duidelijkheid: 'enige tijd' is dus geen 19 maanden. Ook bevat een degelijke quick scan een toelichting op zaken als tijdstip van het bezoek, het gebruik van geluidswaarneming en de onderzochte plekken. Voorts is de periode in het jaar van belang, afhankelijk van de vraag of wordt onderzocht op bijvoorbeeld kraamverblijfplaatsen of op geschikte plaatsen voor winterverblijf (zie de soortenstandaarden voor diverse soorten vleermuizen op de site van de RVO voor nuttige handvatten bij de beoordeling van de kwaliteit van een quick scan).	Bovenstaande zienswijze geeft aan dat er ten aanzien van vleermuizen een onderzoek had moeten plaatsvinden in de geest van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming is gericht op bescherming van dieren door middel van verbodsbepalingen. Wanneer overtreding van verbodsbepalingen voorkomen wordt, al of niet met maatregelen, is bescherming gewaarborgd. Dat wordt in de quickscans gedaan en derhalve wordt volgens bedoeling van de Wet natuurbescherming gehandeld. Verder wordt het concept van een quickscan en een soortgericht onderzoek door elkaar gehaald. Soortgerichte vleermuisinventarisaties moeten inderdaad volgens het Vleermuisprotocol worden uitgevoerd en mitigatie en compensatie volgens de kennisdocumenten van BIJ12. Maar deze stappen worden alleen genomen als uit eerder onderzoek blijkt dat het noodzakelijk is om een dergelijk onderzoek te doen, en dat is het geval als er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen. Het habitatgeschiktheidsonderzoek, de quickscan, is voldoende om de volgende zaken te kunnen concluderen: • Tijdens de werkzaamheden leidt verlichting mogelijk tot effecten. Door de voorgestelde mitigerende maatregelen zijn effecten echter te voorkomen. Het overtreden van verbodsbepalingen is dan ook uitgesloten. • De bomen die potentie hebben als verblijfplaats (door aanwezigheid van holtes of scheuren) worden niet aangetast. Op de situatietekening in Figuur 1 zijn de te kappen bomen weergegeven. Bomen met holten welke mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen, worden niet gekapt. Het is derhalve niet noodzakelijk om nader onderzoek te doen. Het overtreden van verbodsbepalingen is uitgesloten. • Het park dient als foerageergebied. De brug komt in het noordoostelijke deel van het park te liggen. Na de werkzaamheden is dit deel van het park weer geschikt als foerageergebied, net zoals de rest van het park en begraafplaats dat voortdurend zullen blijven. Het overtreden van verbodsbepalingen is uitgesloten.	Nee

		Kort samengevat: de noodzaak voor soortgerichte onderzoeken vervallen als voldoende zekerheid te verkrijgen is over het uitblijven van effecten. In dit geval zijn effecten op beschermde soorten met zekerheid te voorkomen, zeker met het nemen van maatregelen, en is het overtreden van verbodsbepalingen uitgesloten. Er is dus geen noodzaak voor soortgerichte inventarisaties of ontheffingsaanvragen. Dit is alleen aan de orde als werkzaamheden niet op de voorgestelde manier uitgevoerd kunnen worden.	
6	Op grond hiervan is onze zienswijze t.a.v. tabel 1 , blz 14, = de effecten per soort(groep) als gevolg van de werkzaamheden, dat deze niet is onderbouwd met grondig soortenspecifiek onderzoek en daarmee louter speculatief van karakter is en niet voldoet voor de bepaling of ontheffing nodig is.	Als eerder aangegeven is de grond voor soortspecifiek onderzoek niet alleen het feit of een effect op kan treden, maar vooral ook of effecten te voorkomen zijn. De verbodsbepalingen in de wet zijn gericht op het optreden van effecten. Uit de quickscan blijkt dat er mogelijk sprake is van effecten, dit is weergegeven in tabel 1. Hier wordt inhoudelijk in de zienswijzen niet op ingegaan. Deze mogelijke effecten zijn echter met zekerheid uit te sluiten door het nemen van maatregelen. Hier is ook niet inhoudelijk op gereageerd met uitzondering van de periode voor de bosuil (zie laatste zienswijze in deze memo). De maatregelen voorkomen met zekerheid dat de mogelijke effecten optreden en daarmee is het overtreden van verbodsbepalingen uitgesloten. De kans dat een verbodsbepaling wordt overtreden bepaalt de noodzaak tot een ontheffing. Wanneer met zekerheid geen verbodsbepaling wordt overtreden, is er ook geen noodzaak voor ontheffing. Hier is geen soortgericht onderzoek voor nodig.	Nee
7	Als met de algemene aanduiding ‘spechten’ de Groene Specht wordt bedoeld (en die is aanwezig op Rhijnhof) zitten we in de Rode Lijst, een kwetsbare soort.	In het kader van wetgeving is de Rode Lijst niet relevant. De groene specht is een Vogelrichtlijnsoort zonder jaarrond beschermd nest. Effecten op Vogelrichtlijnsoorten en maatregelen om effecten te voorkomen zijn voldoende beschreven in de quickscan.	Nee
8	Het speculatieve karakter blijkt ook waar in de tabel bij de Vleermuizen wordt gesteld dat aantasting van eventueel foerageergebied zeer beperkt is: “In de omgeving is daarnaast voldoende alternatief foerageergebied voorhanden	In de habitatgeschiktheidsbeoordeling is gekeken naar de potentie als foerageergebied. Het water en de aanwezigheid van bomen zorgen voor aanwezigheid van insecten in de luwtes, hetgeen belangrijk is voor foeragerende	Nee

	waar vleermuizen naar kunnen uitwijken. Daarmee is geen sprake van een negatief effect op de functionaliteit van het foerageergebied.” Niet alleen is er terecht sprake van “eventueel” foerageergebied omdat het onderzoek zelf te onvolledig is geweest om iets over foerageerplekken te kunnen zeggen, ook lijkt het erop alsof er in het geheel geen oog is geweest voor de hierboven al genoemde verliezen aan juist die alternatieven (Veldheim, BSP, Bockhorst en op dit moment aanleg Rijnlandroute).	vleermuizen. Vergelijkbare omstandigheden en daarmee vergelijkbare foerageergebieden zijn direct op en rond de begraafplaats voldoende voorhanden. Figuur 2: laat zien dat in directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageergebieden liggen, zonder dat hierbij wordt uitgegaan van de verdwenen foerageergebieden waaraan gerefereerd wordt. Verder in de directe omgeving liggen meer geschikte foerageergebieden die niet op kaart zijn aangegeven, zoals de tuinen en oevers langs de Oude Rijn.	
9	Ten aanzien van de waargenomen maar niet bedreigde soorten broedvogels stelt de quick scan (par 4.4 Toetsing): “Aangezien werkzaamheden plaatsvinden binnen een omgeving waar altijd sprake is van enigermate van verstoring door aanwezigheid van mensen, is geen sprake van effect als gevolg van verstoring. Daarmee is een effect als gevolg van verstoring op de gunstige staat van instandhouding van voorkomende broedvogels uitgesloten.” Onze zienswijze is dat een ter aarde bestelling of treurend bezoek aan de graven (‘eniger mate van verstoring’) niet gelijk gesteld kan worden aan het grove kabaal van baggeren, kappen, heien en staal-op-staal geluiden bij de bouw van de brug en dat daarmee ook deze uitspraak t.a.v. een uitgesloten effect op de gunstige staat van instandhouding van voorkomende broedvogels, ongefundeerd is.	In de quickscan is de verstoring van de werkzaamheden niet gelijk gesteld aan het huidige niveau van verstoring van gebruik van de begraafplaats. Maar de verstoring van het gebruik van de begraafplaats is wel indicatief dat het in de huidige situatie niet om een onverstoordte omgeving gaat. In de quick scan en zienswijze wordt voorbij gegaan aan de stedelijke omgeving, de N206 en A44 in de directe omgeving die ook zorgen voor verstoring. Uit de quickscan volgt dan ook dat alleen maar algemeen voorkomende soorten vogels aanwezig zijn op en rond het terrein. Het gaat hier om soorten die in de directe en verdere omgeving ook aanwezig zijn (zie bijlage van deze memo). De werkzaamheden zijn beperkt in omvang en in de directe omgeving rond de begraafplaats zijn voldoende uitwijkmogelijkheden voor de duur van de werkzaamheden, bovendien zijn mitigerende maatregelen voorgeschreven. De populaties van vogelsoorten die op de begraafplaats voorkomen blijven in stand en er is geen sprake van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Derhalve is er ook bij verstoring van vogels bij de begraafplaats geen sprake van een overtreding van artikel 3.1, lid 4 van de Wet natuurbescherming.	Nee
10	De elders op Rhijnhof broedende bosuil kan dat al in februari doen, waarbij dus nog vroeger dan de in de mitigerende maatregelen genoemde periode verstoring kan optreden.	In de mitigerende maatregel is het broedseizoen geformuleerd als “<i>ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven</i>”. Wanneer de noodzaak, als aangegeven, bestaat om het seizoen te vervroegen, dan is dit mogelijk. Hiermee kan dus op deze zienswijze worden aangesloten.	Nee
11	Op een aantal plaatsen wordt gesteld dat	De nieuwe waterpartij die wordt gegraven	Nee

	de vergroting van de vijver het gevolg is van afspraken met het Hoogheemraadschap over compensatie voor de aanleg van het nieuwe deel van Rhijnhof. Deze afspraken zijn gemaakt vóór het WBP 5. Onze zienswijze is dat een zo belangrijk argument als genoemde afspraken toegelicht moet worden aan de hand van correspondentie en mogelijk zelfs een overeenkomst waaruit de achtergrond en overeengekomen vorm van compensatie glashelder blijkt. De Onderbouwing is onvolledig wanneer deze achtergrond niet wordt gedocumenteerd.	ter hoogte van de brug is onderdeel van het grotere project "Uitbreiding Begraafplaats Rhijnhof" en valt binnen fase 1. Zoals staat aangegeven in tekening IB04198 (18-11-2004) wordt er 3000 m² gedempt en wordt 4612 m² ontgraven. De nieuw waterpartij bij de brug heeft een oppervlakte van circa 1200 m². Kortom, het is duidelijk dat de nieuwe waterpartij onderdeel is van het grotere projectgebied. E.e.a. is vastgelegd in de brief en keurvergunning van Hoogheemraadschap Rijnland voor gemeente Leiden, d.d. 3 februari 2004.	
12	Onze zienswijze is ook dat getoetst had moeten worden of de nu voorgestelde activiteit als gevolg van de toenmalige afspraken nog stroken met de huidige opvattingen van het Hoogheemraadschap ten aanzien van 'duurzaam en efficiënt' waterbeheer en genoemde ecologische randvoorwaarden.	De afspraak tussen de gemeente en het waterschap betreffende de begraafplaats is niet gewijzigd en is daarom nog steeds van toepassing (valt binnen het overgangsrecht van het beleid "graven en compenseren" van het Hoogheemraadschap). Het project (incl. de nieuw te graven waterpartij) is overigens reeds voorgelegd bij het waterschap. Hieruit is gebleken dat het project kan worden goedgekeurd aangezien het alleen onder de zorgplicht valt. Er hoeft bij het waterschap geen melding te worden gedaan of een watervergunning worden aangevraagd. Er is daarom geen reden om het project te toetsen aan het nieuwe beheerplan. Overigens is het beleid in waterbeheerplan sindsdien alleen maar verscherpt, doordat bij nieuw aan te leggen (extra) verharding een vast percentage van dit oppervlak gecompenseerd moet worden. In aanvulling op de reguliere compensatie van te dempen water.	Nee.
13	Tenslotte zijn Vastgoed Universiteit en gemeente Leiden op dit moment druk doende met het opstellen van een ontwerp voor het Schilperootpark op het BSP. Onderdeel daarvan is het uitgraven van een zeer ruim bemeten vijver. Een tweede berging wordt in het Gorlaeus-gebied voorzien. Onze zienswijze is dat sinds het verstrijken der jaren zonder problemen met waterberging op Rhijnhof en de nieuwe voorgenomen bergingen in de nabije omgeving getoetst had moeten worden of hiermee feitelijk al invulling wordt gegeven aan de gesuggereerde afspraken met het Hoogheemraadschap. De Onderbouwing is onvolledig wanneer deze omstandigheden	De plannen en achterliggende afspraken bij Schilperootpark en Gorlaeus-gebied staan los van de ontwikkelingen bij de begraafplaats Rhijnhof. Er is dus geen relatie tussen deze ontwikkelingen elders in het gebied en de afspraak die is gemaakt tussen het waterschap en de gemeente m.b.t begraafplaats Rhijnhof. Kortom, er is geen reden om de plannen voor begraafplaats Rhijnhof te wijzigen.	Nee.

	buiten beschouwing blijven.		
14	Er wordt geen eenduidige en onderbouwde argumentatie gegeven van het maatschappelijk belang dat de voorgestelde aanleg van de brug rechtvaardigt en daarmee opweegt tegen het belang van het behoud van de bomen, dat de beschrijving van de redengevende waarde(n) voor opname van het gebied op de Groene Kaart ontbreekt, evenals iedere concrete toelichting op onderzochte alternatieven; informatie die conform de Bomenverordening een cruciale rol moet spelen bij de beoordeling van een kapaanvraag i.h.a., maar zeker bij een kapaanvraag in een beschermd boomgebied.	De motivering is opgenomen in de ontwerp omgevingsvergunning onder het kopje ‘ten aanzien van het vellen van een houtopstand’: <i>“Het plan maakt onderdeel uit van een Masterplan Begraafplaats Rhijnhof 1998 (geactualiseerd in maart 2006) voor de uitbreiding en de verbetering van de begraafplaats Rhijnhof. Het hele Masterplan gaat uit van het (in fasen) versterken van de groenstructuren en het creëren van een rustige sfeer die past bij de functie begraafplaats. Voor de onderbouwing van de aanvraag, het maatschappelijk belang en het verplanten wordt verwezen naar de bijgevoegde documenten.</i> <i>Binnen het werkgebied van de realisatie van fase T4 en de aanleg van Brug 2 zijn diverse bomen aanwezig. Arcadis heeft zorgvuldig overwogen welke bomen een obstakel vormen voor de realisatie van fase T4 en de aanleg van Brug 2. Deze overweging heeft geresulteerd in de noodzaak om 45 bomen (44 kappen en 1 verplanten) te verwijderen. Van deze 45 bomen is een taxatierapport opgesteld (Boomtaxatierapport Cobra, referentie 273521, d.d. 25 mei 2016). Hieruit blijkt dat het merendeel van de bomen matig verplantbaar is. Veel bomen zijn gepositioneerd in een talud, wat voor een scheef wortelgestel heeft gezorgd en de verplantbaarheid negatief beïnvloedt. Ecologisch gezien en vanuit de natuurwetgeving zijn er geen belemmering tegen het plan.</i> <i>Sinds 2005 zijn er op de gehele begraafplaats 195 extra bomen geplant, waarvan 47 tijdelijke kweekbomen gesitueerd zijn ter plaatse van de kelder-/zandgraven en 148 overige bomen verspreid zijn over de gehele begraafplaats. De 47 tijdelijke kweekbomen worden door middel van dit compensatieplan op een definitieve locatie vastgelegd. Gezien het totale aantal geplante bomen (195 stuks) sinds 2005 is dit ruim voldoende om als compensatie van de te kappen bomen (44) te dienen.”</i> Zoals aangegeven in de memo ‘Toelichting aanvraag kapvergunning houtopstanden’, die als bijlage bij de ruimtelijke onderbouwing zit en daar ook onderdeel van uitmaakt is het maatschappelijk belang	Nee

		gelegen in het feit dat de De Stichting Beheer Begraafplaats Rhijnhof (SBBR) voor de Gemeente Leiden haar wettelijke taak in het kader van de Wet op de Lijkbezorging verzorgt. Om aan deze taak zo goed mogelijk invulling te geven heeft Gemeente Leiden in 1998 voor de gehele begraafplaats een Masterplan opgesteld (voor Masterplan zie toelichting in bijlage K1 “Aanzet tot beheersplan Begraafplaats Rhijnhof”). Er vindt een gefaseerde uitvoering van het Masterplan voor de uitbreiding en de verbetering van de begraafplaats Rhijnhof plaats. Voor dit plan geldt een aantal uitgangspunten: • Uitbreiding aantal graven in verband met een dreigend tekort. • Algehele verbetering van de kwaliteit van de bestaande begraafplaats door verbetering van de hoofdstructuur en door herinrichting van een gedeelte van de bestaande grafvelden. • Verbeteren van de entree en de omgeving van het crematorium/de aula; de situatie dat het gebouw “achter de begraafplaats” staat veranderen in een centrale plaats voor Rhijnhof. • De opzet en sfeer van het landschapspark van het oude gedeelte is bepalend voor uitbreiding en aanpassingen. • De basis voor het Masterplan is de Structuurschets van augustus 1996. Inmiddels is het Masterplan deels tot uitvoering gekomen. Een van de gevolgen van het uitvoeren van het Masterplan is dat er verplichte watercompensatie moet worden uitgevoerd. Deze watercompensatie dient plaats te vinden door middel van een vergroting van de bestaande waterpartij. De bestaande waterpartij is oversteekbaar via een brug. Deze bestaande brug wordt in dit kader vervangen en omdat de waterpartij wordt uitgebreid dient in het verlengde van de te vervangen bestaande brug nog een nieuwe brug te worden gesitueerd. De bomencompensatie heeft reeds in een eerder stadium van de uitvoering van het Masterplan plaatsgevonden. Geconcludeerd wordt dat het maatschappelijk belang afdoende is aangetoond en dat in de diverse stukken die	
--	--	---	--

		deel uitmaken van de ruimtelijke onderbouwing de gevolgen en impact voldoende uiteen zijn gezet.	
15	Onze zienswijze is dat deze argumentatie vanuit de aanvrager tegen de verplanting steekhoudend noch overtuigend is. Om met het laatste argument van aanvrager te beginnen: het taxatierapport dateert van 25 mei 2016, de bouwtekeningen van 6 juni 2016. Dan staan twee wegen open: in afwachting van verdere behandeling maakt men najaar 2016 een begin met de voorbereiding óf men wacht tot de vergunningverlening definitief is en calculeert dan voldoende tijdsruimte in voor voorbereiding van de bomen. Per slot van rekening kon aanvrager op dat moment al weten dat er met de nieuwe Bomenverordening en de Groene Kaart serieus werk gemaakt zou (dienen te) worden van de extra bescherming van op de kaart geplaatste boomgebieden.	Het doorlopen van een vergunningaanvraag kost nu eenmaal tijd. Indien er gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om bijvoorbeeld een zienswijze in te dienen, dan heeft een zorgvuldige beantwoording hiervan vertraging in de procedure tot gevolg. De doelstellingen van het Masterplan op het gebied van groenbeheer zijn niet in strijd met de ambities van de Groene Kaart. Ook omdat de in het Masterplan genoemde maatregelen met de daarbij behorende eindbeelden de bescherming van de boomgebieden meer dan waarborgen.	Nee
16	Het argument dat er elders geen plaats was voor de bomen wordt helaas niet onderbouwd. Even over de weg moest de kop van de Bockhorst na de oplevering van de ongelijkvloerse kruising opnieuw worden beplant, zelfs voor een deel in schuin talud. Uit niets blijkt dat deze optie is onderzocht.	De zorg van begraafplaats Rhijnhof beperkt zich tot het eigen terrein. Dat is op zich al een ambitieuze opdracht. Waar mogelijk wordt op het ruim 12 ha. grote terrein de groenstructuur versterkt. Een eventuele combinatie met terreinen van derden in de omgeving ligt daarom niet primair op de weg van Rhijnhof.	Nee
17	Tenslotte blijkt uit het antwoord van aanvrager niet over welke bomen hij spreekt omdat in het memo aantallen noch id-nummers worden genoemd.	In de rapportage over de bomen zijn wel degelijk aantallen en id-nummers vermeld.	Nee.
18	Onze zienswijze is dat de aangehaalde briefwisseling en de voorgestelde constructie met een Beheerplan op geen enkele wijze valt te herleiden tot de bepalingen en de intentie van de Bomenverordening 2015 en daarmee geen grond vormt voor de stelling van de aanvrager dat de voorgestelde kap van de 44 bomen geen compensatie behoeft.	Met het aanbrengen van de beplanting van het Veldheim-gedeelte van de begraafplaats zijn de groenvoorzieningen op het voormalige volkstuintencomplex ruim gecompenseerd. De assortimentskeuze en de grootte van de nieuwe beplanting waren daarvoor een belangrijke bijdrage aan een meer duurzaam bomenbestand. De 44 tijdelijke bomen die daarenboven zijn geplant waren van de eerste grootte en zijn louter geplant ter aanvulling om sneller een meer sfeervolle omgeving te creëren. Deze bomen zijn als extra te beschouwen. Sommigen zijn tijdelijk <u>in</u> keldergraven geplant. Als deze bomen te groot worden zouden ze de kelders beschadigen. Reden waarom ze na ca. 10 jaar moeten worden	Nee.

		verwijderd. Bomen die dan met voldoende doorgroeimogelijkheden vrij komen kunnen elders op de begraafplaats een definitieve plantplaats krijgen. Voor tijdelijk bomen die tijdens het vrijkomen worden beschadigd zullen elders op de begraafplaats nieuwe, duurzamere, bomen worden geplant. Het zou een vorm van dubbel-compensatie zijn als voor de tijdelijke bomen op Veldheim ook nog een kapvergunning nodig zou zijn en een storting in het Bomenfonds zou moeten plaatshebben.	
19	Omdat de status van de rekensom met de kweekbomen onduidelijk is, omdat er geen rekenschap wordt gegeven van het aantal vergunningplichtige bomen dat destijds voor de uitbreiding van Rhijnhof is gekapt en al dan niet is gecompenseerd en omdat uit bovenstaande tabel eveneens blijkt dat kap en compensatieaantallen niet tot elkaar te relateren zijn is onze zienswijze dat ook om deze redenen geen grond aanwezig is voor de stelling van de aanvrager dat de voorgestelde kap van de 44 bomen geen compensatie behoeft.	Een vergelijking tussen de situatie van het terrein in 1998 en die van nu, waarbij grote delen van het Masterplan zijn gerealiseerd toont overduidelijk dat de groenstructuur en het bomenbestand aanzienlijk zijn uitgebreid, zoals in het Masterplan nadrukkelijk is beoogd. De huidige situatie – 2018 – vertegenwoordigt ruimschoots compensatie en uitbreiding van het bomenbestand.	Nee
20	Of het nu via een Verklaring van geen bedenkingen of een algemene bespreking in bijvoorbeeld een gecombineerde zitting van de Commissies Leefbaarheid en Bereikbaarheid en Stedelijke Ontwikkeling is, onze zienswijze is dat dit – juist om bovenvermelde redenen en de vele benoemde omissies in de Onderbouwing – een aanvraag is waarbij de Raad in de gelegenheid moet worden gesteld zijn visie te geven.	In Leiden is op grond van artikel 6.5 derde lid Besluit omgevingsrecht een lijst van categorieën vastgesteld waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen is vereist. In onderhavig geval heeft het project betrekking op lokaal gerichte infrastructuur, water-, en groenprojecten passend binnen lokaal beleid en valt het project ook onder zo'n categorie. Voor dit project is daarom dan ook geen Verklaring van geen bedenkingen vereist.	Nee

